

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

IV. An solum Lumen Gloriæ, vel an Intellectus simul influat in Visionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

re, dicitur ipse DEUS esse causa suae Aeternitatis secundum modum intelligendi, quamvis ipse sit sua Aeternitas secundum Rem.

CONTROVERSIA III. DISTINCTIO MEDIA.

*An detur Distinctio Virtualis inter
Essentiam & Relationes Divinas.*

9. Si Essentia Divina non præcisè secundum *Esse Absolutum* sumatur, secundum quod cum S. Thoma q. 39. a. 1. imò cum expressa declaratione Concilij Florent. sess. 25. col. 5. §. *Quibus Latini*, omnino fatendum est, Essentiam à Relatione Divina non differre re, sed ratione tantum; sed si sumatur, quatenus per sui Communicationem identificatur cum Filiatione Divina, eamque per identitatem includit, merito visum est P. Haunoldo lib. 1. n. 77. eam plùs, quàm ratione distinguì à Paternitate; quia ut sic continet duo prædicata, unum quod est commune Paternitati, & alterum, quod est realiter distinctum à Paternitate; proinde Essentia Divina, sumpta cum Filiatione, ratione hujus tertij prædicati utique plus distinguitur, quàm cognitione; quæ distinctio tamen quia propter prædicatum Absolutum, Filiationi, & Paternitati Commune, non est adequata Realis, Vocatur à Citato Auctore *Media* vel *Virtualis*, ab aliquibus vocatur etiam *inadequata Realis*. Quòd autem Essentia possit per Intellectum tali modo considerari, partim articulus fidei est, partim indicatur à S. Thoma l. c. ad 2. his Verbis. *In quantum Essentia & Persona in Divinis differunt secundum Intelligentiæ Rationem*, sequitur, quòd aliquid possit affirmari de Uno, quòd negatur de Altero: & per consequens quòd Supposito Uno non supponatur alterum. Subsumo. Atqui sola distinctio rationis, qualis datur in Creaturis, nisi Essentia Divina se comunicaret Filiationi, cui Paternitas non comunicatur, nò sufficeret ad Verificandam hæc prædicata contradictoria physica: *Essentia est Filiatio: Paternitas non est Filiatio*. Ergo etiam S. Thomas agnoscit aliam distinctionem rationis majorem, quàm qualis datur in Creatis. Idem significavit 1. dist. 34. q. 1. a. 1. ad 2. inquit; *Quia Essentia & Persona Ratione distinguitur, quicquid pertinet ad Rationem illam, in qua distinguuntur, quòd prædicatur de uno, potest negari de altero, ut dicatur, quòd Essentia est communis, Persona non est communis.*

Persona generat, Essentia non generat.

CONTROVERSIA IV. LUMEN GLORIÆ.

An solum Lumen Gloriæ, vel an Intellectus simul influat in Visionem.

10. Non negat P. Haunoldus lib. 1. Instit. Theol. n. 62. id quod ex adducto textu S. Thomæ ab Advers. unice convincitur, nempe quòd Lumen Gloriæ totam Visionem Beatificam producat, ideoque utramque propositionem S. Thomæ mox referendam concedit esse Verissimam; sed negat, eòd solum Lumen Gloriæ Visionem immediatè producat, & hic est nodus difficultatis controversæ, quam Adversarius, essi gravissimam appeller, tamen cum priori propositione non negat à hic & Thes. 6. confundit, quasi idem sit, Lumen gloriæ esse totam rationem agendi seu, ut cit. thesi 6. loquitur Adv. esse principium effectivum adequatum Visionis: & esse rationem agendi totius Visionis, seu esse principium effectivum adequatè Visionis. Unde non rectè etiam dicit Adversarius, quòd Thomista post S. Doctorem; *Contra Gent. c. 14.* volum velint, hanc causalem, ideo *Visionem eliciunt Beati*, quia per lumen gloriæ sunt elevati, non minùs esse Veram, quàm doctrinam D. Thomæ 1. 2. q. 111. a. 2. ad 2. docentis, dum in justificatione per motum liberi arbitrij Dei iustitiam consentimus, *Totam operationem pertinere ad gratiam*. Verùm Thomista, quos P. Haunoldus impugnat, non tantum hoc volunt, quòd elici per verba Angelici Doctoris indicatur, sed insuper contendunt, Beatos ita elevari per lumen gloriæ, ut illorum Visio intuitiva DEI, quæ Vitalitatem & supernaturalitatem per identitatem includit, non immediatè dependeat ab Intellectibus Beatorum, sed à solo lumine gloriæ, quæ tanquam instrumento intrinseco mediante, ipsi Intellectus dicantur elicientes Visionem.

11. Contra hos itaque Doctores affert P. Haun. quòd quia perfectiones cujusque effectus debent contineri in causa adequata, ideo Intellectus Beatorum debeant immediatè influere in Visionem ratione Vitalitatis, & Lumen gloriæ ratione Supernaturalitatis, non quasi non utraque partialis causa producat utramque perfectionem effectus, utpote realiter distinctam; sed quia Intellectus non possit totum effectum producere ratione Supernaturalitatis, quam Intellectus non habet, proinde nec dare posset, nisi adjuvaretur à lumine gloriæ & Vicissim quia Lumen gloriæ non possit totum effectum producere ratione Vitalitatis, nisi hujus defectus suppleretur ab Intellectu, tanquam à principio Vitali: conceditur igitur P. Haunoldus à quavis causa partiali produci

ducitur totum effectum, sed non totaliter. Utrum autem propterea etiam Lumen gloriae debeat dici elevatum ab Intellectu, sicut Intellectus elevatur à Lumine, responderi potest Adversario proprijs ejusdem verbis ex Thes. 89. scilicet quod manifestè ad inutilem & contemnendam de Nomine quaestionem recurrat. Quia tamen forsitan hac responsione contentus non erit, ideo ulterius respondeo, ex eo, quod intellectus tanquam subiectum & comprincipium Lumini Gloriae sit naturaliter debitum, Lumen gloriae verò sit qualitas Supernaturalis, ac indebita Naturae, solum Intellectum dicendum elevari à Lumine, ad effectum indebitum, lumen autem non elevari, sed adjuvari ab Intellectu ad effectum debitum.

12. Nunc ad quaestionem dere veniendo, ostendo, Patrem Haun. contra plures Insignes Thomistas, non autem contra S. Thomam, Intellectui rectè attribuisse immediatum influxum in Visionem DEI. Licet enim Angelicus Doctor in quaestionib. disput. q. Unica de Virtutib. in communi 1. 10. ad 2. dicat: *Respectu eorum, quae facultatem Naturae non excedunt, habet homo à Natura non solum principia receptiva, sed etiam principia activa; respectu autem eorum, quae facultatem naturae excedunt, habet homo à Natura aptitudinem ad recipiendum.* Et iterum 1. 1. q. 109. a. 1. *Unaqueque forma, indita rebus creatis à DEO, habet efficaciam respectu actus determinati, in quem potest secundum suam proprietatem; altero autem non potest, nisi per aliquam formam superadditam.* Facile tamen Mens S. Doctoris explicatur: Quippe per primum textum minimè negat, quod homo respectu eorum, quae facultatem Naturae excedunt, habeat potentiam obedientialem activam inchoatam, seu incompletam, sed tantum, quod habeat completam per necessaria comprincipia, ad quae neque jus habet exigendi, sed solum aptitudinem recipiendi. Per Secundum S. D. non dicit, quod postquam forma elevans est superaddita rebus, ultra effectum naturalem nihil possint immediate producere, sed tantum quod non possint, nisi per aliquam formam superadditam completantur, & eleventur, sive deinde illa forma sit intrinseca, qui modus elevandi Intellectum est connaturalior, sive sit extrinseca, nempe Omnipotentia DEI.

13. Quod verò Intellectus habeat ex se partialem & inchoatam soloque augmento indigentem virtutem producendi Visionem Supernaturalem, Clarè indicatur 3. Contra Gent. c. 53. n. 4. his Verbis. *Virtus autem Intellectus creati naturalis non sufficit ad Divinam substantiam videndam, ut ex praedictis patet. ergo Oportet, quod augeatur ei Virtus ad hoc, quod ad talem Visionem perveniat. non sufficit autem augmentum per intentionem naturalem Virtutis: quia talis Visio non est ejusdem rationis cum Visione naturali Intellectus cre-*

ati: quod ex distantia Visorum patet. Oportet igitur, quod fiat augmentum virtutis intellectiva per aliquam novam dispositionis adaptionem. Eodem modo S. D. etiam in 1. p. q. 12. a. 5. in C. docet, ad Visionem DEI esse necessarium Lumen Gloriae tanquam augmentum Virtutis intellectiva, & tanquam dispositionem elevantem, ac superacrescentem Virtutem intelligendi, non autem tanquam totam Virtutem intellectivam immediatam. Deinde in cit. a. 5. ad 1. expressè ait, quod per lumen Gloriae Intellectus fiat potens ad intelligendum per modum, quo potentia fit potentior ad operandum per habitum. Sed habitus naturales, quibuscum comparat S. D. habitum supernaturalem luminis Gloriae, & lumen Corporale, cui ibidem assimilatur lumen Gloriae, non reddunt potentiam potentior, ut ne partialem concursum immediatum debeat prestare: ergo nec lumen Gloriae hoc facit.

14. Auctoritati Angelici Magistri majus adhuc pondus addit Concilium Viennense in Clement. *Ad nostrum de Haereticis decernens, Animam indigere Lumine Gloriae, ipsam elevante ad DEVM videndum, & eo beatè fruendum.* Quibus Verbis fatentur Adversarij, quod Anima magis propriè dicatur producens Visionem, quam aqua medio calore, sibi Violenter unito, dicatur calefaciens manum: Atqui nisi anima per suam naturalem potentiam intellectivam produceret Visionem, propter lumen Gloriae, non quidem Contra, sed tamen supra exigentiam Naturae sibi unitum, non posset dici magis propriè & formaliter producens Visionem, quia Luminis Gloriae neque esset radix activa, eò quod ex se illud non emanaret, neque passiva, hoc ipso, quod Lumen non sit juxta, sed supra exigentiam naturalem Animae; ergo Anima per suam naturalem potentiam intellectivam simul cum Lumine Gloriae producit Visionem.

15. Deinde cur Adversarius dissimulavit illud gravissimum argumentum P. Haunoldi, desumptum à paritate voluntatis, quae immediate debet cum habitibus supernaturalibus concurrere ad actus supernaturales, meritorios? Negant quidem hoc ipsum Adversarij, opposcentes primò, quod si daretur in natura voluntatis vis quaedam initialis, immediate productiva effectuum supernaturalium, hoc ipso in Natura jam darentur initia gratiae, & semina quaedam rerum supernaturalium, qui est error SemiPelagianorum; secundò, quod habitus supernaturales, cum auxilijs gratiae, vel essent superflui, vel debiti: tertio, quod ipsa potentia obedientialis Voluntatis esset entitativè supernaturalis, sicut actus sunt supernaturales, cum Omnis potentia specificetur ab actu, ad quem Ordinatur, cujusdemque sit ordinis cum illo.

16. Verum partialis influxus in actus supernaturales non potest ob praetensas rationes negari Voluntati. Quia S. Paulus 1. Cor. 15.

ta loquitur de bonis suis operibus supernaturalibus, in utilitatem etiam aliorum practitis: *Abundantius illis Omnibus laboravi: non Ego autem, sed gratia DEI mecum.* In qua Verba S. Aug. de gratia & libero arbit. c. 5. ita scribit. *Non solus, sed gratia DEI mecum: ac per hoc non gratia DEI sola, nec ipse solus, sed gratia DEI cum illo.* Et in pl. 78. super illa Verba: *Adiuvans nos DEVS Salutaris noster: inquit idem S. Pater. Adiuvare nos vult, nec ingratus est gratia, nec tollit liberum arbitrium; qui enim adiuvatur, etiam per seipsum aliquid agit.* Idipsum videtur plane definitivisse Concil. Trid. sess. 6. c. 5. dicens, hominem gratia excitanti atque adjuvanti liberè assentiendo, & cooperando disponi. Et Can. 4. Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à DEO motum & excitatum nihil cooperari assentiendo DEO excitanti, atque Vocanti, quoad obtinendam Iustificacionis gratiam se disponat, ac præparet; neque posse dissentire si Velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, merèque passivè se habere, anathema sit.

17. Ad Rationes oppositas facile p. primam niti falsà Suppositione, quia Error Semi-Pelagianorum fuit iste, quod dixerint, hominem per actus merè naturales, independentes à principio supernaturali elevante, posse mereri auxilia supernaturalia ad producendos actus supernaturales, meritorios gratia iustificantis, adeoque principium Iustificacionis esse adequatè in Viribus Naturæ positum. Ad secundam Rationem patet solutio ex dictis, hoc ipso enim, quod potentia Naturalis tantum sit incompleta & inchoata, indiget habitu & gratia auxilio supernaturali, elevante; & cum solum detur indigentia, non autem exigentia naturalis, ipsum principium elevans est indebitum. Tertia Ratio etiam si videatur niti autoritate Angelici Doctoris 1. p. q. 77. a. 1. in C. ubi ait: *Cum potentia, & actus dividantur, & quodlibet genus entis: oportet, quod ad idem genus referatur potentia & actus: & ideo si actus non est in genere substantiæ, potentia, quæ dicitur ad illum, non potest esse in genere substantiæ:* Tamen S. D. non loquitur hic de potentia instrumentali, vel elevata, qualis est Intellectus in ordine ad Visionem supernaturalem, ad quam ita se habet, sicut accidentia ad producendam substantiam in sententia S. Thomæ.

18. Unde patet, ab Adversario immeritò obijci P. Haunoldo, quod non tetigerit nodum difficultatis gravissimæ: cum potius Adversario opponi possit, quod neque difficultatem quaestionis, neque argumentorum P. Haunoldi tetigerit, quale etiam erat illud à P. Haun. his Verbis insinuat. *Accedit ratio Philosophica, desumpta ex Vitalitate actus, ob quam exigit procedere à principio Vitali, qua tali; cuiusmodi sanè non est Lumen Gloriæ, utpote indebitum Animæ. Neque illius Vitalitas rectè probatur ex illo Ioan. 17. Hæc est Vita æterna, ut cognoscant te*

DEVM Verum. Nam ex his ad summum infertur Vitalitas ipsius cognitionis, & quod proinde procedat ab aliquo principio Vitali, nempe ab Intellectu. Dixi *ad summum.* Nam particula *Vita* non sumitur ibi in sensu Philosophico, quo modo etiam Dammati vivunt vitam in actu secundo, sed in sensu Theologico, pro æterna Felicitate, ratione cuius Gratia Iustificans dicitur: *Vita in actu primo, quamvis definitiva Vita in rigore Philosophico, nec ipsi, nec habitibus supernaturalibus, uti neque Naturalibus, secundum communem sententiam DD. propriè conveniat.*

CONTROVERSIA V.

ASSISTENTIA EXTRINSECA

An DEVS per hanc possit supplere defectum Luminis gloriæ.

19. Non nimis confidenter suppositum est Haun. lib. 1. Instit. Theol. n. 61. *DEO per assistentiam extrinsecam posse supplere lumen gloriæ, idèquò immeritò de hoc arguitur ab Adversario.* Licet enim S. Thomas 1. 2. q. 175. a. 3. ad 2. dicat: *Divina Essentia Videri à Intellectu creato non potest, nisi per Lumen Gloriæ;* huius rationem assignans 3. contra Gent. c. 11. his verbis quod nihil possit ad altiorum operationem elevari, nisi per hoc, quod ejus Virtus fortius inferat: *Oportet igitur, quod fiat augmentum Virtutis Intellectivæ per alicujus novæ dispositionis assumptionem:* ambo tamen textus solummodo intelligendi sunt de impotentia & impossibilitate in se ex parte Intellectus, seu Virtutis naturalis creatæ, in qua proinde datur indigentia Luminis Gloriæ, tanquam dispositionis elevantis ad altiorum Operationem, nisi DEUS per Assistentiam extrinsecam suppleat modo extrinsecario illam ipsam dispositionem intrinsecam, per se ipsum immediatè fortificans Virtutem Naturalem, & præstans concursum fortiorum, quod etsi minus connaturaliter & ordinariè, per absolutam tamen DEI potentiam fieri possit, expressè testatur S. Thomas q. 10. de Veritate a. 11. in c. Ubi præmittens suam doctrinam ab Adversario objectam, eandemque nostro modo explicans, inquit. *Oportet, quod si DEVS per Essentiam Videri debeat, quod per nullam creatam fieri videatur; sed ipsa ejus Essentia fiat intelligibilis forma intellectus ejus Videntis. Quod fieri non potest, nisi ad hoc intellectus creatus per Lumen Gloriæ disponatur; & sic in videndo Deum per essentiam per dispositionem, & infusi luminis pertingit mens ad terminum Viæ, qui est gloria; & sic non est in Viæ. Sicut autem Divina Omnipotentia subiecta sunt corpora, ita & mens. Unde sicut potest aliqua corpora pervenire ad effectum, quorum dispositio in prædictis corporibus non invenitur, sicut l'etrum fecit super aquas ambulare, sicut haec*